

Miljødirektoratet

Deres dato: 8. august 2024

Deres ref.: 2024/6392

Vår ref.: 2801/2024 EG

Vår dato: 8. november 2024

Innspill på høring om innføring av mulighet til kommunal forskrift om klimakrav til bygge- og anleggsplasser

Drivkraft Norge er bransjeforeningen for selskaper som omsetter flytende drivstoff og energi i det norske markedet. Våre medlemmer dekker om lag 95 % av både drivstoffsalg og hurtiglading i Norge.

Det vises til høringsnotat datert 8. august om forslag om å gi kommunene hjemmel til å stille klimakrav til bygge- og anleggsplasser. Forslaget er innrettet mot direkteutslipp av klimagasser fra bygge- og anleggsplasser. Våre vurderinger vil her være knyttet til dette, selv om vi mener at den globale klimanytten bør ligge til grunn for utforming av klimatiltak.

Oppsummering

Drivkraft Norge mener at alle fornybare energibærere må likestilles som relevante til oppfyllelse av klimakrav. Utelukkelse av bærekraftig avansert biodrivstoff er svært uheldig for bransjene som omfattes av forslaget. Deres maskinpark er stort sett dieseldrevet, og vil være i bruk i mange år framover. Maskinparkens mulighet til å bli mer klimavennlig er ved å bruke mer avansert biodrivstoff.

Forslagets mange modeller viser at det er stor usikkerhet mht. effekten en lokal forskrift vil ha. Behovet for å gjøre unntak fra en forskrift vil øke ved å utelukke bærekraftig avansert biodrivstoff. Videre er det usikkert hvor mange kommuner som kommer til å innføre en lokal forskrift om klimakrav. Alt i alt er det svært usikkert hvilken effekt forslaget vil ha. Drivkraft Norge mener at nasjonale tiltak for å redusere klimagassutslipp er mer effektivt enn å innføre lokale forskrifter som begrenser hvilke fornybare energibærere som er relevante.

Inkluder alle fornybare energibærere – det vil sikre effektive utslippskutt

Bærekraftig avansert biodrivstoff blir utelukket som relevant fornybart drivstoff i vurderingene om mulighet til å opprette lokal kommunal forskrift med klimakrav til bygge- og anleggsplasser. Forslaget om at kravene kun skal rettes mot nullutslippsteknologi, og til nød biogass, er dermed diskriminerende mot andre fornybare energibærere som vil kunne bidra vel så mye til reduksjon av klimagassutslipp.

En lokal forskrift med klimakrav der alle fossilfrie energibærere inkluderes, vil gi kommunene et verktøy til å kunne sikre å oppnå klimakravene på en mer fleksibel og effektiv måte.

Bygge- og anleggsplasser får da mulighet til å velge fossilfrie løsninger etter hva som er mest hensiktsmessig for dem. Det vil også sikre at entreprenører kan benytte eksisterende

maskinpark istedenfor å framskynde nye investeringer i nullutslippsteknologi med tilhørende infrastruktur, som for mange kan ha usikker lønnsomhet.

Biodrivstoff er en del av omstillingen

Miljødirektoratet argumenterer i konsekvensvurderingen med at en åpning for bærekraftig avansert biodrivstoff i lokale klimakrav vil bremse omstilling til nullutslippsteknologi. Dette er en påstand Miljødirektoratet ofte kommer med, men som ikke er dokumentert. I dag skjer elektrifisering for fullt der det er mulig og hensiktsmessig. Ved å aktivt utelukke biodrivstoff, så vil stort sett hele eksisterende maskinpark for anlegg- og byggeplasser bli utelukket.

Det er om lag 900 millioner liter med fossil anleggsdiesel som omsettes årlig i Norge. Det er altså mer enn nok av fossilt å ta av for de fornybare energibærerne. Det er i denne sammenheng viktig å understreke at fornybar strøm også er en begrenset ressurs. Vi ser allerede utfordringer for industri og ladeoperatører å få knyttet seg til strømmettet da kapasiteten allerede er booket. På toppen av dette er det altså fare for at om få år kan Norge stå i et kraftunderskudd.

Norge er tilknyttet det europeiske strømmettet og klimagassutslipp dokumenteres ved bruk av opprinnelsesgarantier¹. NVEs nettsider viser at i underkant av 30 % av opprinnelsesgarantiene som ble utstedt i 2023, ble solgt innad i Norge. Resten ble eksportert. Dersom kommuner skal stille lokale klimakrav til bygge og anleggsplasser må en forutsetning for at elektrisitet skal telle som nullutslipp være at bærekraftsegenskapene dokumenteres med opprinnelsesgarantier for strøm. Tilsvarende må biogass dokumenteres med bærekraftssertifikat og ikke ha mottatt produksjonsstøtte.

Omstillingen av bygge- og anleggssektoren er ikke begrenset til kun teknologivalg, men også til at sektoren skal omstilles fra bruk av fossile energibærere til fornybare energibærere. Miljødirektoratets anbefaling om å utelukke bærekraftig avansert biodrivstoff vil føre til betraktelig tregere utslippsreduksjon fra bygge- og anleggsplasser, og redusere effekten av eventuelle lokale klimakrav.

Anerkjenn muligheten til å anskaffe avansert biodrivstoff ut over omsetningskravet

Bransjen har lenge fremmet forslag om at offentlige anskaffelser også skal premiere bruk av biodrivstoff som klimatiltak. I dag er biodrivstoff utelukket som klimatiltak i DFØs veileder for offentlige anskaffelser av drivstoff. Dette på anbefaling fra Miljødirektoratet. I praksis betyr dette at bærekraftig biodrivstoff likestilles med fossilt drivstoff i offentlige anskaffelser. På tross av dette har flere offentlige aktører valgt å anskaffe biodrivstoff ut over omsetningskravet. Dette for å sikre at deres anskaffelser fører til ytterligere klimagassreduksjoner i tillegg til det omsetningskrav bidrar til. Dette er et tiltak som myndighetene bør anerkjenne og anbefale.

¹ <https://www.nve.no/energi/virkemidler/opprinnelsesgarantier-og-varedeklarasjon-for-stroemleverandoerer/>

Ved å åpne for bærekraftig avansert biodrivstoff som klimatiltak i offentlige anskaffelser, og inkludere dette til oppfyllelse av klimakrav i lokale forskrifter, så vil det føre til at dagens bygge- og anleggsplasser raskere blir fossilfrie.

Unntak og usikker oppfølging av kommuner vanner ut tiltakets effekt

Det er for så vidt bra at høringsforslaget åpner for unntak fra forskriften hvis det ikke er hensiktsmessig å bruke nullutslippsteknologi eller biogass på aktuelle bygge- og anleggsplasser. Omfanget av et slikt unntak er imidlertid avhengig av hvordan man avgrensner hva som er hensiktsmessig eller ikke. Muligheten til unntak fra den lokale forskriften gjør at forskriftens effekt reduseres. Mange relevante prosjekter vil ikke ha mulighet til å oppfylle klimakravene slik forslaget legger opp til. Ved å utvide klimakravene til å gjelde for alle fornybare energibærere, altså krav om fossilfrie bygge- og anleggsplasser, vil behovet for unntak reduseres. Noe som vil øke tiltakets legitimitet og gjennomslagskraft.

Norge har 357 kommuner, som varierer sterkt i størrelse og i mulighet til å inneha riktig kompetanse til å følge opp en eventuell lokal forskrift om klimakrav. Innretningene kan bli ulike, og sannsynlig få ulik oppfølging også. Og det er ikke sikkert at alle kommer til å innføre en lokal forskrift. I konsekvensvurderingen kommer det fram at det er utfordrende hvis anleggsplasser blir omfattet av kommunale klimakrav, da en anleggsplass kan omfatte flere kommuner og variere i størrelse. De ulike modellene som vurderes i høringsnotatet graderer omfanget av klimakravene. Jo flere kommuner som ikke innfører et lokalt klimakrav, og jo flere bygge- og anleggsplasser som holdes utenfor virkeområdet for lokale klimakrav, jo mer vannes forslagetts effekt ut.

Drivkraft Norge mener at nasjonale tiltak for å redusere utslipp av klimagasser har størst effekt. Det unngår avgrensingsproblematikken som lokale krav vil bli omfattet av. I dag bidrar omsetningskravet for ikke-veigående maskiner til å redusere de nasjonale utslippene med om lag 250 000 tonn CO₂. Som er et betydelig bidrag til å nå nasjonale klimamål.

Forslaget bremser konkurranse, i disfavør for mindre aktører

Ved å inkludere avansert bærekraftig biodrivstoff for oppfyllelse av lokale klimakrav, vil det fjerne mye av beveggrunnen til å definere et klimakrav som uhensiktsmessig. Dette ved at det er mulig å bruke eksisterende infrastruktur og maskinpark med forbrenningsmotor. En slik løsning vil åpne for at betydelig flere aktører kan tilby tjenestene til aktuelle bygge- og anleggsplasser. Ikke minst for mindre aktører som ikke har sterk nok rygg til å bære investeringer i nullutslippsmaskiner.

Med hilsen

Drivkraft Norge

Kristin Bremer Nebben /s/

Administrerende direktør